

УКРАЇНСЬКА ЕТНІЧНА ГРУПА КАНАДИ ЯК ТИП «НЕЗАВЕРШЕНОЇ» ТА «ПЕРЕХІДНОЇ» ЕТНІЧНОСТІ

Політологічне дослідження історичної спадкоємності української етнічної групи Канади дає змогу стверджувати, що, з точки зору її політичної заангажованості, українську етнічну групу варто охарактеризувати як «незавершену етнічність». У статті доводиться, яким чином різновекторна політична активність української спільноти виробила унікальний тип українсько-канадської етнічної групи як окремого самобутнього феномена, що належить до типу «перехідної етнічності».

Ключові слова: етнічність, націєтворення, канадці українського етнічного походження, «незавершена етнічність», «перехідна етнічність», політизація етнічності, українсько-канадська етнічна група.

Политологическое исследование исторической преемственности украинской этнической группы Канады позволяет утверждать, что, с точки зрения ее политической заангажированности, украинскую этническую группу следует охарактеризовать как «незавершенную этничность». В статье доказывается, каким образом разновекторная политическая активность украинского сообщества выработала уникальный тип украинской канадской этнической группы как отдельного самобытного феномена, принадлежащего к типу «переходной этничности».

Ключевые слова: этничность, нациестроительство, канадцы украинского этнического происхождения, «незавершенная этничность», «переходная этничность», политизация этничности, украинско-канадская этническая группа.

The political and historical studies of the continuity of Ukrainian ethnic group in Canada, one could say that in terms of its political engagement, the Ukrainian ethnic group should be described as «incomplete ethnicity». We prove how the vector of a politicized Ukrainian community has made a unique type of Ukrainian-Canadian ethnic group as a separate distinctive phenomenon that belongs to the type of «transitional ethnicity».

Key words: ethnicity, ethnic described, construction of the nationhood, Canadians of Ukrainian ethnic origin, incomplete ethnicity, transitional ethnicity, politicization of ethnicity, of Ukrainian-Canadian ethnic group.

Поняття «націєтворення» та «політизація етнічності» у політологічній науці вживаються іноді для опису таких процесів, як соціальної інтеграції (*nation-building*) (на відміну від *state-building*), як правило, при аналізі країн, котрі переживають етап бурхливої індустріалізації та нових форм політичних домагань етнічними меншинами. Головним завданням статті є спроба підвести теоретичну основу, яка співвідносить, а подекуди і розрізняє два вищевказані поняття. При вирішенні такого завдання основним операційним терміном для нас є поняття «етнічність» як означення родової згуртованості, що дозволяє охопити ті соціальні форми, які визначаються як «спадкоємне походження». Поняття «етнічності» дозволяє використовувати при аналізі змагання між етнічними групами у боротьбі за доступ до суспільних ресурсів як найважливіший критерій

для «політизації етнічності». Тому поняття «етнічності» дає можливість працювати із чотирма формами її існування: «національна держава» (*nation-state*), «етнічні меншини», «народ», «етнічні групи» та двома додатковими – «перехідна етнічність», «незавершена етнічність» [4, р. II-III; 129-130]. Ці шість форм «етнічності» складають весь континуум етнічних типів, безумовно є пов'язаними як з історичною, так і соціальною структурою кожної окремої національної спільноти. Аналіз політичного контексту та історико-соціальних умов дає можливість визначити, на якому рівні перебуває кожен тип «етнічності»: «нація-держава», «етнічної меншини» чи на «перехідному», або ж «незавершеної етнічності». У статті стверджується, що кожен рівень «політизації етнічності» виявляє ті політичні установки та діяльність, які характерні для територіальних, економічних,

соціальних та культурних кордонів етносу. Таким чином, етнічна група визначається як така через обмеження поширення меж власного етносу стосовно доступу до владних та економічних важелів, а також неповного ступеня класової солідарності, яку демонструє ця група. «Політична активність такого етносу (тобто тієї ж етнічної групи) і зветься «політизацією етнічності» і цим самим відрізняється від націоналізму як форми політичної ідеології та суспільно-політичного руху» [4, р. III; 72].

Українська етнічна спільнота в Канаді використовується як перевірка такого теоритичного підходу з огляду на те, що вона перебуває під впливом трьох пересічних процесів: канадського націєтворення, політизацією інших канадських етнічних груп та політизацією власної етнічності.

Нижчеподаний аналіз базується на твердженні того, що етнічна ідентичність базується на п'яти чинниках: спадковості/ендогамії, культурних звичаях, тривалості поколінь, усвідомленої групової приналежності та специфіки релігійного визнання. Відмінності між етнічними кордонами, котрі є соціально сконструйовані, не є важливими самі по собі, а набувають ваги тільки тоді, коли використовуються етнічними лідерами для творення тих форм ідентичності, які, на їх думку, найкраще вирішують проблеми етногрупи [2, р. 5].

У нижчеподаному аналізі канадці українського походження як окрема група розглянута саме в такому ракурсі політичної соціології. Звідси ми розташовуємо «українську канадську етнічність» у соціологічному контексті раціонального плюралізму, конкретно в політичній, історичній та регіональній структурі сучасного канадського суспільства.

Це дозволить виконати одночасно два завдання. По-перше, оскільки етнічна історія належить до етнокультурної спільноти, висновки отримані з неї, є актуальними для політичних та соціальних акторів, які взаємодіють у цих рамках. По-друге, політологічне дослідження історичної спадкоємності як інструменту пояснення політичних процесів визнає, що кожна етнокультурна спільнота має свій власний унікальний досвід, однак цей метод може бути використаний для будь-якої етнічної спільноти як стандартний підхід, щоб винести уроки для розвитку ширшої канадської національної спільноти. Ці два завдання покликані підтвердити наукову достовірність отриманих висновків.

Загальна історія соціальних перетворень серед українських канадців добре відома. Це населення в основному складається з трьох основних хвиль іммігрантів, що прибули в період 1891-1954 років та «Четвертої хвилі», котра триває й нині. Українська етнічна група піддається «канадизації», особливо це притаманне для другого, четвертого та п'ятого поколінь, що живуть в урбанізованих центрах і, як правило, припинили використання української мови як розмовної у повсякденному житті. Крім того, збільшилась кількість міжетнічних шлюбів, відбулась конфесійна переорієнтація на відвідування канадських церков протестантського характеру, а не двох відгалужень візантійської церковної традиції, що було традиційними для українців. Незважаючи на ці процеси, організована українська канадська спільнота

продовжує функціонувати, намагаючись утверджувати власні цінності та інтереси в Канаді та підтримувати зв'язки з Україною. Така самоідентифікація вказує на тривалу значимість символічного українського етнічного походження. Хоча цей процес є дуже складним.

Щоб краще зрозуміти таку символічну сутність, варто застосувати методолічний принцип, запропонований канадським соціологом українського походження Р. Петришиним, – «категорії означеності етнічної українсько-канадської спільноти» [5, р. 20]. Такий підхід уможлиблює чітко визначити, якою етнічною групою українська спільнота Канади не є. Такий методологічний принцип є виправданим через те, що розуміння контексту історії Канади визначає ті правові, політичні та економічні структури, у рамках яких канадці українського етнічного походження сформувались як усвідомлена окремішня «етнічна група» [5, р. 19].

По-перше, канадці українського етнічного походження не визнаються як чартерна група канадського суспільства, подібно тому, як визнані британська, французька та корінні народи, і не мають жодної вигоди від канадського держави, як це є для чартерних груп. Наприклад, українські канадці не мають конституційних, мовних чи інших групових прав. Колективні символи українців не визнавалися як символи федеральних, провінційних чи муніципальних органів влади, як це здійснено у символічному плані для націй – засновників та перших націй сучасної канадської федерації.

По-друге, на відміну від англо-канадців атлантичного узбережжя Канади, де населення «британського походження» складає більшість у чотирьох провінціях, чи «французької етнічної групи» Квебеку, а чи аборигенів на Півночі країни, українські канадці: 1) не мають демографічної більшості в жодній провінції; 2) політично не контролюють жодну територію; 3) не контролюють господарське життя в будь-якому регіоні Канади; 5) українська мова не є офіційною робочою мовою, визнаною хоча б в якійсь професійній сфері.

По-третє, сьогодні українські канадці є добровільною етнічною групою, а не мимовільною. «Мимовільна етнічна група формується тоді, коли вона піддається дискримінації, а значить змушена гуртуватись, тому що опиняється перед загрозою бути виключеною із домінуючих верств суспільства» [5, р. 19].

Канадці українського етнічного походження – разом із польською, голландською, німецькою, менонітами та єврейською етнічними спільнотами – це етнічні групи, що існують у суспільстві в межах усвідомленого і прийнятого ними раціонального плюралізму і які ще не є остаточно асимільованими французьким, британським чи корінним етносами Канади.

Таким чином, українські канадці є меншиною, що добровільно визнає етнічну приналежність, діє як самостійно мобілізована спільнота, в основному без державного легального визнання їх окремого статусу (хоча б як піонерів-засновників Канади).

Далі, для того, щоб детальніше визначити, якою ж етнічною групою канадці українського походження насправді є, і яке вони займають суспільно-

політичне місце в Канаді, ми будемо оперувати декількома категоріями, які й надалі продовжують формувати українську етнічну спільноту Канади. Ці категорії характеризують стратегію розвитку української громади сьогодні і включають: 1) особливості функціонування громадських організацій української спільноти як основи розвитку української громади в Канаді; 2) значення релігійної належності та політичних ідеологій як мобілізаційного ресурсу згуртування спільноти.

Метою статті є віднайти відповідь на питання: що лежить в основі політичних досягнень українських канадців у минулому, наскільки воно є дієвим зараз, і яким чином воно є керівництвом до дії на майбутнє?

Як результат, розділ визначає п'ять складових з українсько-канадської історії, які характеризують розвиток української громади в останнє десятиліття ХХ століття та першій декаді ХХІ: імміграція; українські громадським організаціям, які мають потенціал історичної стійкості; мобілізаційний вплив релігії, а також провідних політичних ідеологій епохи як джерело лідерства у розвитку громад, об'єктивна оцінка сучасного стану української етнічної самобутності в Канаді.

Організації, котрі задовільняють фундаментальні людські потреби (наприклад, фізичні, символічні, економічні, освітні), демонструють здатність до постійного відновлення протягом кількох поколінь, зберігають свої основні цінності, мають надійне фінансування та участь у французькій та англо-канадській спільноті і не піддані асиміляції (тобто зберігають власні етнічні кордони) існують тривалий період.

Інший тип організаційних систем має «тимчасовий» характер, які створюються, як правило, з метою конкретного вирішення чітких ситуативних питань у певний, визначений період часу і, як правило, керуються одним поколінням керівників. Вони обслуговують інтереси невеликого числа населення, їх основні цінності є мінливими стосовно подій та припиняють функціонування чи асиміляцію їх етнічних ознак, коли є учасниками франко- чи англо-канадського суспільства.

Таким чином, організації, створені канадцами українського походження, поділяють на два типи: тимчасові організації, що функціонують упорядковані порівняно короткого періоду часу, та довготривалі в часі і незмінні у своїх ціннісних орієнтаціях.

Класифікація різних організацій, створених українцями впродовж минулого століття, з наведенням прикладів, перерахованих у хронологічному порядку, показує, що реально складає основу організованого життя української громади в Канаді.

Українсько-канадські організації, котрі сформувалися ще з 1900 року по теперішній час як найбільш тривалі серед українських канадців, й надалі надають певної завершеної форми структури в організації української спільноти Канади. Виділимо, як приклад, кілька українських організацій, представлених хронологічно:

1. Церква, яка слугує для окреслення сакрального етнічного простору та служить для задоволення людських потреб повного життєвого циклу (наприклад,

Українська католицька церква – з 1912 року створення та Українська Православна – з 1918 року).

2. Ордени, братства релігійних ченців, пов'язаних з церквами (наприклад, Орден Братів Василіан (1902), Сестринська Служба Непорочної Діви Марії (1902)).

3. Українські страхові компанії, що надавали необхідні приватні послуги до початку функціонування системи державної охорони здоров'я та законодавства з питань безпеки (наприклад, у 1905 – Товариство Святого Миколая Чудотворця; 1921 – Українська Братерська Спільнота; 1922 – Благодійна Робітничка Асоціація).

4. Організації соціальної допомоги, організації, котрі виникли та реагували на ситуації задоволення загальних людських потреб (наприклад, Українська Іммігрантська Допомогова Асоціація Святого Рафаеля (1925-1935), Українсько-Канадський Фонд Допомоги (1945-1961), Соціальна Служба та Канадське Допомогове Товариство Українським Іммігрантам (1961 до цього часу).

5. Українські богословські навчальні заклади, які спочатку були незалежні, а пізніше стали з окремим автономним науковим статусом, інтегровані в канадські університети (наприклад, у 1919 року Православні класи перетворились у семінарію, у 1932 році стали частиною Манітобського університету під назвою Коледж Святого Андрія (з 1946 р.); Василіанські семінари в Оттаві, а також відділи української теології та літургії в Оттавському університеті.

6. Організації, які надають освітні послуги українською мовою для навчання молоді. Спочатку це було здійснено ентузіастами, а згодом професійними організаціями (наприклад, «Читальні Просвіти»; «Рідна школа»; Українські класи в середніх школах у 1960-ті роки, слов'янські дослідження в канадських університетах після 1945 року та англо-українські двомовні школи – з 1971 року в Альберті, з 1974 року в Саскачевані та 1978 року у Манітобі).

7. Ідеологічні громадські організації, які надають соціальні та культурні послуги, але вмотивовані такі послуги, як правило, різними світоглядними принципами: християнськими, комуністичними, націоналістичними (наприклад, прокомуністична: Українське Робітниче та Фермерська Храмове Товариство (рік заснування – 1922 р., більше відоме під назвою Товариство Об'єднаних Українських Канадців; релігійна – Українське Католицьке Братство (1932 р.); націоналістична – Ліга Українських Канадців (заснована в 1949 р.).

8. Бібліотеки, музеї та архіви служать інструментом збереження колективної пам'яті етнічної історії спільноти. Прикладами таких музеїв та архівів є Український Культурний та Освітній Центр (Осердод, 1944 р.); Музей Івана Франка у Вінніпезі; Український музей Канади (1941 р.); Альбертський Українсько-Канадський Архів та Музей (1972 р.).

9. Професійні освітні організації українських досліджень, які публічно чи в приватному порядку фінансуються як підрозділи вищих навчальних закладів державної системи освіти (наприклад, українська мова та література в університетах: Саскачеванському (1945), Манітобському (1949), Оттавському (1950), Торонтосському (1954) та Аль-

бертському (1960); Канадський Інститут Українських Студій Альбертського університету (1976), Село Української Культурної Спадщини, фінансоване урядом провінції Альберта (1975), Кафедра українських студій Торонтського університету (1979), Український Центр Ресурсів та Розвитку Коледжу Макеван (1987), а з вересня 2009 – Університет Макеван, Відділ Українського Фольклору та Культури Альбертського університету (1989), Центр з вивчення української спадщини, Коледжу Святого Фоми Саскачеванського університету (2001) та ін.

Таким чином, процес виникнення та збереження вищевикладених зразків організації українських канадців було відповіддю на потребу самоідентифікації української етнічної групи та вміння знаходити нішу в соціальній структурі канадського суспільства. Вищевказані організації поряд із деяким іншими збереглися аж до сьогоднішнього дня, оскільки вони відповідають як поточним, так і фундаментальним потребам людини. Будь-які проблеми вирішувались через зміну лідерів, знаходились джерела для достатнього фінансування. Продукувались нові ідеї, котрі продовжували існування цих організацій, при цьому зберігаючи свої основні українські цінності для участі в житті суспільства, уникаючи асиміляції.

Інший тип організацій, створюваних українськими кандцями, були тимчасові організації, які дуже недовго проіснували через те, що вони виникли тільки завдяки певним конкретним обставинам і не були спрямовані на ефективне вирішення проблем виживання української спільноти. Для прикладу варто відзначити такі:

1. Українські політичні партії в Канаді та емігрантські політичні партії (наприклад, українські секції Соціалістичної партії Канади (1906) чи українська секція Робітничої партії Канади (1922), згодом перейменована в Комуністичну партію Канади (1924). З правого політичного спектру – Організація Об'єднаних Гетьманців, політична партія 1930-х років, як приклад таких емігрантських формацій. Політичні партії такого типу не прижилися в Канаді. Сьогодні участь у політичних партіях українських канадців відображає швидше їх приналежність до економічного класу чи регіону, а не до їх етнічного походження чи політичних орієнтацій на прабатьківщині;

2. Українські підрозділи церков чи інших організацій, котрі мають французький чи англо-канадський характер. Як правило, такі гібридні структури не захищають свої етнічні кордони і зазнають труднощів у становленні зв'язку між поколіннями (наприклад, Русинська Незалежна Грецька Церква, Український Підрозділ Королівського Канадського Легіону).

Представники вищевказаних груп не виробили жодного продукту високої якості та не залишили ніяких помітних слідів, які мали б перманентний вплив на самоорганізацію чи сприяли б самоідентифікації нового покоління українських канадців.

Отже, українсько-канадські організації виживали тоді, коли вони існували або слугували у задоволенні первинних людських потреб людини, «як це визначено ієрархією потреб Маслоу» [5, р. 29].

Це дало змогу залучити велику кількість членів, обслуговувати їх потреби професійними співробітниками, достатньо фінансуватись чи з приватних, чи з державних джерел та бути активними учасниками англо-французького чи канадського суспільства, не позбуваючись своєї самотності.

Такі організації займались справді реальними матеріальними інтересами та забезпечили особистісні мотиви, почуття спільності та тривалості етнічної свідомості.

І навпаки, ті організації, котрі намагались реалізувати запити меншої кількості людей, що переслідували швидше задоволення бажання, а не потреб, і перебували у віданні ентузіастів, часто без достатнього фінансування проіснували недовго і замінились англо- чи франко-канадськими допомогивими організаціями.

Відповідно до дослідження, проведеного ще в 1972 році, у найгустонаселенішому місті Канади – Торонто, за показниками ендогамії, використання власної мови вдома, передплата і читання газет, що видаються власною громадою, споживання етнічних страв у порівнянні рейтингу серед трьох етнорелігійних груп за такими показниками найвищим він виявився для євреїв, меншим для німців, і останнє, третє місце, посіли українці [2, р. 137]. У сільських районах Західних канадських провінцій оцінки ідентичності за вищевказаними критеріями дали дещо відмінний результат: такі німецькі етнорелігійні групи, як гутерити та меноніти, володіли більш високим рейтингом у порівнянні з українськими католиками, православними українцями та німецькими католиками [5, р. 29].

Таким чином, звідси варто зробити висновок про те, що деякі етнічні групи є більш успішними самосвідомими в певній ситуації та умовах проживання, у збереженні чітких кордонів етноспільноти, аніж інші в таких же ситуаціях.

Щоб зрозуміти таке твердження, слід звернутись до феномена етнорелігійної самотності. Етнонаціональна ідентичність домінувала в політичному порядку денному українських канадців [5, р. 29]. Наприклад, дві з католицьких груп (українська та польська) мають вищий рівень етносамоідентифікації, аніж дві інші (французька та німецька), що мали нижчий рівень етнонаціональної самоідентифікації у провінції Саскачеван [2, р. 137]. Такий приклад є свідченням того, що «етнічність» є більш значимою для українських та польських канадців, аніж приналежність до релігійної конфесії.

Ключовою серед домінуючих характеристик організованої української спільноти Канади було мобілізоване релігійне та політичне лідерство. Лідери принаймні трьох систем ідеологічних вірувань конкурували за гегемонію серед українських канадців, (мається на увазі гегемонія серед «невеликого відсотку українських канадців, які брали участь в діяльності українсько-канадських організацій») [5, р. 31]. А у термінології політичного філософа А. Грамші, «гегемонія – це процес творення ідентичностей» [1, с. 553]. Процес мобілізації лідерства за гегемонію над українськими канадцами призвів до створення відмінних основних цінностей декількома основним

громадськими організаціями. Саме українсько-канадське християнство, комунізм та націоналізм й були тими конкуруючими цінностями, що й створили самотність українських канадців.

Українсько-канадське християнство представлене українським католицизмом та українським православ'ям й церковними структурами в Канаді. Їх християнська віра із поєднанням та наповненістю українською та канадською місткістю є головною серцевиною їх власного розуміння та продукування ідентичності.

Суттю просоціалістичного/комуністичного руху була віра у можливість створити альтернативу міжнародному капіталізму, але очевидно, що з розпадом СРСР цей рух серед українських канадців занепав «через втрату своїх членів» [5, р. 31].

Українські націоналістичні рухи діяли в дискурсі анти колоніалізму, фокусуючись на політичній незалежності України, сприяли підвищенню мобільності й етнокультурного плюралізму в Канаді. Вони стверджували, що політичне поневолення та культурно-мовне переслідування в Україні накладає на них обов'язок відстоювати українські інтереси в руслі етнокультурного плюралізму та всіляко підтримувати прагнення України до незалежності. Із розпадом СРСР націоналістичні групи вважали свою місію виконаною.

Різні періоди історії Канади відкривали різні можливості для домінування одного чи іншого типу лідерства. На це, безумовно, впливали й політичні події та церковне життя в Україні.

Сьогодні, після здобуття незалежності і легалізації церков в Україні, українські церкви переживають новий ріст і розвиток у Канаді. З іншого боку, зі зникненням СРСР канадський комуністичний рух серед українців остаточно занепав, а націоналістичний втратив сенс свого існування.

Чи у випадку церковних поводитирів, чи лідерів обох комуністичних і націоналістичних течій – все це разом послужило частиною процесу для формування українсько-канадської ідентичності.

Політичні лідери і партії як комуністичного, так націоналістичного табору розуміли необхідність створення масових організацій, які б задовільняли соціальні, культурні та освітні програми для своїх послідовників. Громадськість відгукнулася на надання таких необхідних послуг, а набагато більшого визнання здобували ідеологічні лідери, аніж політичні партії. Така масовість дала політичні механізми забезпечення тривалості існування таких рухів, чи коли вони були оголошені поза законом (як наприклад, Комуністична партія Канади), чи підпільні на Батьківщині (наприклад, так само, як і гілки Організації українських націоналістів). Крім того, зв'язок між політичними партіями та культурними й освітніми запитамі представили лідерам базу для отримання фінансових та кадрових ресурсів, необхідних для реалізації їх політичних цілей.

Головна особливість, яку слід підкреслити у цьому зв'язку, між українськими політичними лідерами та українською громадою зв'язки виявилися успішними тому, що вони функціонували як громадські організації, а ті ж, що претендували виключно на статус

«політичних партій», були менш успішними і мали тимчасовий характер.

Таким чином, політична самотність канадських українців упродовж трохи більше як одного століття українсько-канадської історії характеризувалась глибоким поділом на два взаємовиключні політичні табори: комуністичний та націоналістичний. До цього додавались спроби домінування над українською канадською спільнотою церковних діячів. Все це разом й складало політичний процес творення українсько-канадської ідентичності.

Вираження української самотності в сучасний період у багатьох випадках сягає вже пародії. У провінції Альберта в містечку Вегревіль (*Vegreville*) збудовано *найоб'ємнішу тисанку* світу, (котра, до речі, присвячена не українським канадцам, а Канадській кінній гірській поліції); у м. Глендон (*Glendon*) – *найбільший у світі вареник*; у містечку Вільна (*Vilna*) – *найвищі у світі гриби*. У провінції Манітоба, містечко Комарно (*Komarno*), встановлено *найбільший пам'ятник комару*; у містечку Мандера (*Mundare*) (провінція Альберта), де мер українського походження Михайло Царик є власником м'ясної крамниці, побудовано монумент *найбільшому* за величиною *кільцю ковбаси*, у селищі Ендрю (*Andrew*) (батьківщині сучасного прем'єр-міністра провінції Альберта – Е. Стельмаха) – *найбільший пам'ятник дикій качці*.

Очевидно, що такий монументалізм у 1990-х – на початку 2000-х років української громади в Канаді є символічним виразом її сучасної бездіяльності, інтелектуальної вичерпаності, розчарування, анемії уяви, організаційної байдужості та неефективності.

Отже, українські канадці не є чартерною групою з визнаними колективними правами, котрі прописані в Конституції та законах Канади. Українські канадці існують як окремі громадяни Канади, які можуть вільно створювати свої організації на добровільній основі для захисту та зміцнення їх власної мови і культури. На відміну від французів, аборигенів та англоканадців, канадці українського походження не мають демографічної більшості в будь-якій провінції чи місті. Вони не визначають перебіг економічного життя навіть на регіональному рівні, а тому українська мова не є такою, яку б вільно можна було використати в будь-якій легальній сфері Канади. Те, що робиться в рамках політики багатокультурності (наприклад, двомовні школи, податкові пільги для церков), стосується *всіх* етнокультурних груп Канадської федерації. Українські канадці існують як добровільна етнічна група, згуртована при допомозі власних ресурсів, щоб бути в змозі запобігти асиміляції та жити розмаїту етнокультурну спільноту власним унікальним внеском. Така унікальність базується на п'ятих веберіанських факторах, які окреслюють творення етнічної ідентичності: спадкоємності, ендогамії, релігії, національності, культури. Ці рушійні сили і є основою тривалості української самотності в Канаді.

Отже, завданням української громади в Канаді є не очікування «порятунку» чи «допомоги» від нової хвилі української імміграції для цієї країни, а пошук власних засобів та ресурсів для зміцнення себе, щоб стати реальним чинником творення канадської нації.

Єдиний шлях – це переосмислення власної ідентичності, у т. ч. й під впливом нової хвилі та визнання

того, що українська громада Канади є одним з типових прикладів феномена «незавершеної етнічності».

ЛІТЕРАТУРА

1. Категории политической науки. Учебник / рук. авт. кол. : А. Ю. Мельвиль. – М. : МГИМО (Университет) ; РОССПЕИ, 2002. – 656 с.
2. Driedger L. Multi-ethnic Canada: Identities and Inequalities. – Toronto : Oxfrod University Press, 1966. – 352 p.
3. Makuch A. Ukrainian Canadians in the 2001 Census: an overview // The Ukrainian Weekly. – 2003. – № 13. March 30. – P. 9.
4. Petryshyn W. R. Britain's Ukrainian Community : A Study of the Political Dimension in Ethnic Community Development. A Dissertation Submitted to the Committee on Higher Degrees in Partial Fulfilment of the Requiements for the Degree of Ph. D. in Sociology. – Bristol : University of Bristol, 1980. – 352 p.
5. Petryshyn R. Toward a Framework of Voluntary Pluralism: Five Contemporary Lessons on Community Development Taken from Ukrainian Canadian History / in Rozumnyj J. ed. / Yesterday, Today, Tomorrow : The Ukrainian Community in Canada. – Winnipeg : Ukrainian Academy of Arts and Sciences in Canada, 2004. – P. 17–41.

Рецензенти: Тригуб П. М., д.і.н., професор, завідувач кафедри Чорноморського державного університету імені Петра Могили;
Сінкевич Є. Г., к.і.н., професор Чорноморського державного університету імені Петра Могили.

© Лупул Т. Я., 2010

Стаття надійшла до редакції 30.03.2010 р.